

Oponentský posudek na diplomovou práci Lucie Nové „Podoba a funkce chodského kroje v minulosti a současnosti“

/Praha 2007, EÚ FF, Diplomová práce, 121 stran vč. Přílohy-39 stran fotodokumentace/

Diplomová práce Lucie Nové představuje klasické téma našeho oboru, které, ač mnohokrát zpracované, nikterak neztrácí na své aktuálnosti. Chodsko, viděno prizmatem nejen lidového oděvu, zaujímá mezi ostatními českými regiony zcela vyjímečné postavení. Představuje totiž oblast, kde se kroj /a nejen on/ dosud udržel, i když jeho podoba a funkce byly v mnoha ohledech modifikovány.

Nejen „živý“ kroj, ale i skutečnost, že autorka je Chodka, byly nepochybně pádnými důvody k volbě tématu. A to je dobře, protože jen tak se nám dostává do rukou velmi dobrá práce, obohacená o řadu nových poznatků a bystrých postřehů.

Při zpracování předmětu práce vycházela autorka z několika základních zdrojů informací. Především ze studia pramenů /obecních kronik a kronik národopisných souborů obcí Postřekova a Mrákova/, dále ze studia literatury /Erbena, Němcové, Hrušky, Jindřicha, Stránské, Langhammerové aj./ a studia periodik/Českého lidu a Posla od Čerchova/. Jako vynikající zdroj informací se ukázaly dobové portréty Chodů, vytvořené na přelomu 19. a 20. století regionálními malíři /Špillarem, Malým, Waldhauserem/. Tyto portréty pak autorka komparovala s fotografiemi z 80. let 20. století, aby tak dospěla k překvapivému zjištění, že se kroj za více než 80 let příliš nezměnil.

Avšak zdrojem těch nejaktuálnějších a pro tuto práci nejdůležitějších informací byl autorce terénní výzkum, uskutečněný formou zúčastněného pozorování a volných rozhovorů s respondenty v obcích Postřekov /horní Chodsko/ a Mrákov /dolní Chodsko/ na podzim 2005 a opakovaně pak od podzimu 2006 do jara 2007.

Práce je koncipovaná do čtyřech vyvážených a logicky provázaných částí, z nichž první /4-11/, obecnější, představuje historický exkurz charakterizující zkoumaný region. Zvláštní zřetel je zde kladen na dvě reprezentativní obce – Postřekov a Mrákov, kde se kroj dosud nosí a kde zároveň dlouhodobě působí národopisné soubory.

Další část zahrnuje „Historii vývoje kroje“ /12-25/ a to ženského, mužského i dětského. Pozornost je věnována i spodnímu prádlu, drobným doplňkům a rovněž kroji svatebnímu. Pasáž obsahuje i podrobné názvosloví jednotlivých oděvních součástí a velmi detailní analýzu proměny ženského kroje ve sledovaných obcích v 19. a 20. století.

Stěžejní část práce nazvaná „Současnost“ /26-57/ je zvláště cenná, protože je z valné části založena na terénním výzkumu. Zachycuje krojovou situaci v přítomnosti, autorka komparuje a následně analyzuje typy ženského kroje, jeho jednotlivé součásti, úpravu vlasů, doplňky i prádlo. Ze dvojího srovnání /minulost-přítomnost, Postřekov-Mrákov/ pak vyplynuly jednak změny v tvarosloví a skladbě kroje, jednak specifika každé z obou obcí. Závěr kapitoly je věnován péči o kroj a barevným kombinacím.

Poslední část „Funkce kroje v minulosti a současnosti“ /58-63/ analyzuje jednotlivé funkce kroje v minulosti, od praktické, estetické, erotické, přes funkci označující věk, stav, sociální postavení, příslušnost k regionu, event. etniku aj. Autorka hledá příčiny změn ve funkci kroje i faktory, které zakládají vznik funkcí nových.

Terénní výzkum prostupující celou práci přinesl, dle mého názoru, řadu pozoruhodných poznatků. Zmíním zde jen některé:

- vcelku nečekané je autorčino zjištění, že v přítomnosti sílí tendence tvarově i barevně přiblížit kroj podobě, kterou nabyl na přelomu 19. a 20. století. S tímto „vzorem“ jsou pak všechny změny poměřovány /konfrontovány/
- pozoruhodná je i existence a úloha „tet“ /žen nad 65 let/, znalkyň kroje a jeho proměn, které představují na jedné straně „veřejnou kontrolu“, s cílem korigovat přílišné výstřelky, na straně druhé „poradní sbor“, na nějž je možno se obrátit o radu v případě inovací podoby kroje, barevných kombinací apod.
- všechny změny kroje, které se projevovaly a dosud projevují na jeho vzhledu – střih, materiál, výšivky, barevné kombinace, doplňky jsou nezpochybnitelným důkazem, že kroj je „živý“, jen se adaptoval a adaptuje na nové podmínky a je nadále důležitou součástí svátečního a „souborového“ života obce.

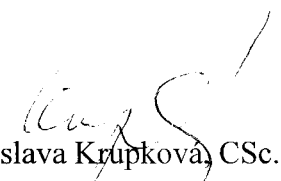
Diplomová práce je proporčně vyvážená, zvolená problematika je studována a analyzována se znalostí širokých souvislostí kulturních, historických, ekonomických, náboženských i jiných. Autorka zaměřuje pozornost, v rámci tradičního oděvu, i k jeho jednotlivostem, jimž nebyla dosud věnována pozornost, jakou by si zasloužily /spodní prádlo, údržba oděvu apod./.

Drobná výtka závěrem: autorka opomenula viditelně v práci označit, že práce byla uskutečněna také díky dotaci MK ČR /2004, 2005/. Autorka umístila poznámkový aparát a seznam literatury, zcela neobvykle, až za přílohu.

Diplomovou práci Lucie Nové považuji za velmi dobrou, svědčící o autorčině schopnosti komplexně a na vysoké úrovni zpracovat zvolenou problematiku. Pochvalu zaslouží i precizně zpracovaná fotodokumentace. Oceňuji její dlouhodobou práci v terénu.

Diplomovou práci Lucie Nové doporučuji k obhajobě a navrhuji ocenit ji známkou „výborně“.

V Praze dne 17. 5. 2007

PhDr. Jaroslava Krupková, CSc.